

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФІЗИКА, ЕЛЕКТРОНІКА,
ЕЛЕКТРОТЕХНІКА

ФЕЕ :: 2013

**МАТЕРІАЛИ
та програма**

НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 22-27 квітня 2013 року)

Суми
Сумський державний університет
2013

Емісія фотонів при взаємодії електронів з поверхнею плівки Bi/As₂S₃

Лінтур М.І., *наук. співроб.*; Маркович Л.М., *наук. співроб.*;

Приходько М.В., *наук. співроб.*; Поп С.С., *проф.*

Ужгородський національний університет, м. Ужгород

У роботі представлені результати дослідження емісії фотонів із наногетероструктури Bi/As₂S₃, методом електрон-фотонної спектроскопії (ЕФС). Вибір цього зразка зумовлений тим, що на відміну від оптичних методів дослідження [1], взаємодія електронів з поверхнею халькогенідних склоподібних напівпровідників (ХСН) майже не вивчалась.

Плівки виготовлялись на установках ВУП-4 та УВН-71ПЗ термічним випаровуванням скла з танталового випаровувача. Швидкість конденсації складала в середньому 0,8-1,7 нм/с при вакуумі $6 \cdot 10^{-3}$ Па. Як підкладки використовувалося спеціальне скло (типу К-8) і кремній високої чистоти. Визначення загальної товщини здійснювалося інтерференційним методом світлом з видимого діапазону спектру. Товщина складала 1-2 мкм. Гетероструктура мала 100 шарів.

Дослідження взаємодії електронів з поверхнею плівки Bi/As₂S₃ проходило у діапазоні довжин хвиль 200-800 нм [2], де зразок опромінювався електронами з енергією $E_n = 450$ еВ, під кутом $\alpha = 15^\circ$ відносно нормалі до поверхні. Кінцевий тиск залишкових газів в робочій камері становив $p \sim 10^{-7}$ Па, а електронний струм на мішені $I_{el.} = 1,85-2$ мкА.

У спектрі спостерігаємо неперервне випромінювання в широкому діапазоні довжин хвиль з максимумами близько $\lambda_1 \sim 300$ нм і $\lambda_2 \sim 750$ нм. Максимумом при $\lambda_1 \sim 300$ нм ми пов'язуємо з електронними міжзонними переходами в плівках As₂S₃. Спектральна особливість при довжині хвилі $\lambda_1 \sim 750$ нм, скоріше за все, викликає свічення дефектів на інтерфейсі Bi / As₂S₃, через їх перемішування під дією пучка електронів [3].

1. H. Gleiter, *Nanostruct. Mater.* **6**, 3 (1995).
2. М.І. Лінтур, Л.М.Маркович, М.В.Приходько та ін., *Вісник УжНУ, сер.фіз.*, **10**, 191 (2001).
3. K. Adarsh, K. Sangunni, S. Kokenyesi, I. Ivan, M. Shipljak, *J. Appl. Phys.* **314** (2005).